

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาข้อเสนอในการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายกลุ่ม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลของตอนที่ 1 แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหาร และข้อมูลการอภิปรายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้บริหารหน่วยประเมินภายนอกจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83 ของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 6 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารหน่วยประเมินภายนอก 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้บริหารของหน่วยประเมินแห่งหนึ่งให้ผู้แทนดำเนินการแทน ผู้วิจัยจึงไม่นำมารวมจำนวนผู้บริหารหน่วยประเมิน ผู้บริหารมีอายุต่ำสุด 46 ปี สูงสุด 68 ปี ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำสุด 3 ปี สูงสุด 9 ปี โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด สังกัดหน่วยประเมินประเภท ที่ตั้งของหน่วยประเมิน และตำแหน่ง (n=5)

รายการ	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	3	60
	หญิง	2	40

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สังกัดหน่วยประเมินที่เป็นนิติบุคคลประเภท	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	3	60
	บริษัทจำกัด	2	40
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	3	60
	ปริญญาโท	2	40
ที่ตั้งของหน่วยประเมิน	กรุงเทพมหานคร	3	60
	จังหวัดนนทบุรี	1	20
	จังหวัดสมุทรสาคร	1	20
ผู้ถือหุ้น	ไม่เป็น	1	20
	เป็น	4	80
กรรมการ	ไม่เป็น	3	60
	เป็น	2	40
ผู้บริหารหน่วยประเมิน	ไม่เป็น	1	20
	เป็น	4	80

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ประเมินภายนอก	ไม่เป็น	3	60
	เป็น	2	40
ผู้ประเมินอภิมานภายใน	ไม่เป็น	4	80
	เป็น	1	20

จากตารางที่ 4.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สังกัดห้างหุ้นส่วนจำกัด และ บริษัทจำกัด วุฒิกศศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี หน่วยประเมินภายนอกตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ถือหุ้นแต่ไม่เป็นกรรมการ เป็นผู้บริหารหน่วยประเมิน ไม่เป็นผู้ประเมินภายนอกและผู้ ประเมินอภิมานภายใน และปฏิบัติงานเกี่ยวกับประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เฉลี่ย 7 ปี

รายละเอียดของการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ด้านคือ 1. ด้านสภาพของการจัดการหน่วย ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2. ด้านปัญหาและข้อเสนอของการจัดการหน่วย ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละด้านประกอบด้วยคำถามทิศทางและแผน การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารและจัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

1. สภาพของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผู้บริหารเกือบทั้งหมดมีความเห็นว่าสภาพของหน่วยประเมินอยู่ในระดับดีทุกด้าน ได้แก่ การกำหนดทิศทางและแผน การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารและ จัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบและกลไกการประกันคุณภาพ โดยทำได้ดีที่สุดด้านการ ประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือด้านการกำหนดทิศทางและแผน ทำดี น้อยที่สุดคือด้านการบริหารและจัดการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การกำหนดทิศทางและแผน ผู้บริหารโดยเฉลี่ยเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับดีทุก ด้านได้แก่ มีการกำหนดทิศทาง นโยบายและกลยุทธ์ แผน การดำเนินการตามแผน และการประเมิน แผนของหน่วย โดยมีการกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ ภารกิจและและวัตถุประสงค์ของหน่วย ประเมินและมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วย

ประเมินและมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยประเมินในระดับดีมาก สิ่งที่ยังทำได้พอใช้คือการมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และมีการคำนวณร้อยละของตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

1.2 การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโดยเฉลี่ยเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับดีทุกด้านได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ปัจจัยเกื้อหนุนและกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านย่อยของแต่ละด้านปฏิบัติได้ระดับดี ยกเว้นด้านย่อยมีการกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยประเมินของพนักงาน และของผู้ประเมินเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดการผู้ประเมินที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามความเหมาะสม มีเอกสาร สมศ. และข้อมูลย้อนกลับของโรงเรียนเกี่ยวกับการประเมินผู้ประเมินและหน่วยประเมินเก็บไว้อย่างเป็นระบบ มีแผนพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมิน มีสถานที่และครุภัณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน มีการทำข้อเสนอขอรับการจัดจ้างจาก สมศ. และมีแผนการประเมินโรงเรียนแต่ละรอบส่ง สมศ. และมีการประเมินโรงเรียนตามแผนที่กำหนด หน่วยประเมินปฏิบัติได้ระดับดีมาก และยังไม่มีหน่วยประเมินใดปฏิบัติได้ดีมากคือมีการประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลไปวางแผนปฏิบัติการแก้ไข/ปรับปรุงพัฒนาผลการทำงานมีสถานศึกษาที่นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด มีการประเมินผลการดำเนินการ และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการ

1.3 การบริหารและการจัดการ ผู้ให้สัมภาษณ์โดยเฉลี่ยเห็นว่าปฏิบัติได้ระดับดีทุกด้าน ยกเว้นด้านผู้บริหารปฏิบัติได้ระดับพอใช้ ด้านย่อยของแต่ละด้านปฏิบัติได้ระดับดี สิ่งที่ยังปฏิบัติได้ระดับดีมากได้แก่มีการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างความมั่งคั่งทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ มีระบบการบริหารจัดการกับผู้ที่มิผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามข้อตกลง มีแผนพัฒนาสมรรถนะบุคลากร มีการพัฒนาความสามารถของบุคลากรตามแผน มีสถานที่และครุภัณฑ์สำหรับการบริหารและการจัดการ มีระบบฐานข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ มีโครงสร้างการบริหารจัดการหน่วยประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนและมีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดของงานแต่ละหน้าที่และคุณลักษณะหลักของบุคคลในแต่ละหน้าที่ และมีเว็บไซต์ที่มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สิ่งที่ยังผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าปฏิบัติในระดับพอใช้ได้แก่ มีระเบียบปฏิบัติในการได้มาซึ่งผู้บริหาร

1.4 การเงินและงบประมาณ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าปฏิบัติได้ระดับดีด้านนี้ และทุกด้านย่อย แต่ยังไม่เห็นหน่วยประเมินใดปฏิบัติระดับดีมากในเรื่องมีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณและมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ

1.5 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าปฏิบัติได้ระดับดีทุกด้านและทุกด้านน้อยยกเว้นมีคู่มือปฏิบัติในการประกันคุณภาพการประเมินภายในหน่วย

ประเมินปฏิบัติได้ระดับพอใช้ แต่ยังไม่มีหน่วยประเมินใดปฏิบัติระดับดีมากในเรื่อง มีการประเมินและพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายใน

2. ปัญหาและข้อเสนอของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก มีรายละเอียดดังตารางที่

4.2

ตารางที่ 4.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาระดับ
พื้นฐาน

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก	ข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก
1 การกำหนดทิศทางและแผน	1 การกำหนดทิศทางและแผน
ไม่แน่นอนเพราะการดำเนินงานไม่แน่นอน	ประกันการดำเนินงานโดยพัฒนาหน่วยคุณภาพ
ไม่มีการกำหนดทิศทาง	ควรกำหนดทิศทางและแผนการประเมินให้สอดคล้องกับ สมศ.
หน่วยประเมินภายนอกขึ้นอยู่กับ สมศ. การกำหนดทิศทางและแผนไม่เป็นอิสระ (2 ความถี่)	สมศ. ควรมีการแจ้งนโยบาย ทิศทางในการดำเนินการเพื่อหน่วยประเมินจะได้กำหนดคน นโยบาย และทิศทางได้สอดคล้องเหมาะสม
การกำหนดทิศทางไม่เป็นอิสระขึ้นอยู่กับ สมศ. เป็นผู้กำหนดซึ่งหน่วยประเมินวางแผนพัฒนาได้ยาก	สมศ.ควรกำหนดคนนโยบายและแผนให้นิ่งอย่าเปลี่ยนแปลงและควรแจ้งให้หน่วยประเมินทราบล่วงหน้าเพื่อกำหนดแผนให้สอดคล้องกัน
ขาดเงินทุน งบประมาณการสนับสนุนงบประมาณพัฒนาผู้ประเมิน	ให้ สมศ. พัฒนาเอง หน่วยประเมินช่วยเหลือตนเองโดยจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาผู้ประเมิน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก	ข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก
2 การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2 การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
การขอแผนล่วงหน้าเป็นเวลานานทำให้ผู้ประเมินที่อายุมากบางท่านป่วยกะทันหัน ไม่สามารถออกประเมินได้	สมศ. ควรให้หน่วยประเมินทำแผนภาคเรียนละครั้ง ไม่ควรทำแผนประเมินตลอดทั้งปี
ผู้ประเมินภายนอกบางส่วนส่งงานไม่เป็นไปตามกำหนด	แจกเครื่องมือให้ผู้ประเมินภายนอกเพื่อทำให้เร็วขึ้น กำหนดบทลงโทษและรางวัล
ผู้ประเมินอภิมานภายนอกระบบใหม่ที่ สมศ. กำหนดทำให้หน่วยประเมินภายนอกต้องทำงานอย่างหนักเพื่อให้ส่งงานทันตามกำหนด	เปลี่ยนคุณภาพรายงานการประเมินตามที่ผู้ประเมินอภิมานต้องการ
ผู้ประเมินภายนอกส่วนน้อยมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพเนื่องจากหน่วยประเมินมีการกำหนดโครงการพัฒนาผู้ประเมินและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	
ผลงานจากการประเมินคุณภาพที่หน่วยกำหนดด้วยระยะเวลาที่กำหนดไว้ทำให้ส่งงานมาโดยคุณภาพไม่เป็นไปตามที่หน่วยกำหนด	ให้ผู้ประเมินเตรียมตัวโดยเตรียมทำงานก่อนประเมินประมาณ 30 %
ผู้ประเมินบางคนไม่มีความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	อบรมคอมพิวเตอร์
เอกสารที่ต้องใช้ก่อนประเมิน (SAR) ได้รับล่าช้า	ให้ผู้ประเมินค้นหาทาง Internet และขอจาก สพฐ.
ขาดเอกสาร SAR มาศึกษา	สมศ.ประสานงานกับสถานศึกษาหรือ สพฐ. ให้จัดส่ง SAR มาให้ทันกำหนดเวลา
คุณภาพทีมวิชาการ หากปริมาณงานมากทำให้ควบคุมคุณภาพไม่ทั่วถึง	พัฒนาทีมวิชาการให้เข้มแข็ง และควบคุมคุณภาพอย่างใกล้ชิดจากกลุ่มประเมินและหน่วยประเมิน
คุณภาพการกำกับติดตามที่ช่วยเหลือทางวิชาการแก่ทีมประเมิน	กระจายอำนาจไปยังทีมประเมินภายใต้การกำกับติดตามโดยหน่วยประเมินอย่างใกล้ชิด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก	ข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก
การทำงานภายใต้เวลาที่จำกัด	ขยายระยะเวลาดำเนินการประเมิน
ความคาดหวังในผลประเมินของสถานศึกษา โดยต้นสังกัดบางแห่ง (สพท.) ใช้ผลประเมิน ลงโทษสถานศึกษา	ให้สถานศึกษาและต้นสังกัดใช้ผลเพื่อการพัฒนา เป็นสำคัญและไม่ควรเน้นการลงโทษ
การประเมินในภูมิภาคอื่น ๆ ที่อยู่คนละภาคกับ ที่ตั้งหน่วยทำให้การติดตามผลการปฏิบัติงานมี อุปสรรคไม่ทันเวลา	ควรสรรหาผู้ประเมินที่มีคุณภาพมีเจตน์นัยหน่วย ประเมินไม่สามารถรับงานได้ การทำงานไม่มี คุณภาพ
สถานศึกษาไม่ได้ทำประกันภายในอย่างแท้จริงทำ ให้ SAR ไม่สะท้อนสภาพจริง การประเมิน ภายนอกจึงไม่ใช่เป็นการยืนยัน SAR แต่ต้องไป เก็บข้อมูลใหม่เกือบทั้งหมด ทำให้การทำงานล่าช้า ไม่ค่อยทันเวลา	กระทรวงศึกษาธิการควรดูแลให้ SAR มีความ น่าเชื่อถือ
ผู้ประเมินไม่มีคุณภาพไม่เป็นผู้ประเมินมืออาชีพ	จัดอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ประเมิน อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
พัฒนาคุณภาพของผลผลิต (รายงาน) ให้มี คุณภาพเป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา สมศ. และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน	นำข้อเสนอแนะของผู้ประเมินอภิมานภายนอก มาพัฒนา/ปรับปรุงรายงานให้มีคุณภาพมากขึ้น
จัดอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประเมิน	
ปัญหาในการพัฒนาผู้ประเมินรายใหม่ที่ยังขาด ประสบการณ์การประเมินเป็นภาระงานของหน่วย ประเมินในการพัฒนาผู้ประเมินรายใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการเก็บข้อมูล บันทึกก ภาควิชา และเขียนรายงานการประเมิน	จัดอบรม สัมมนาผู้ประเมินรายใหม่อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก	ข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก
3 การบริหารและการจัดการ	3 การบริหารและการจัดการ
ผู้ประเมินมีอายุมาก สุขภาพไม่ดี ขาดการติดตามองค์ความรู้ทางการศึกษาใหม่ๆ	หน่วยประเมินจัดอบรม ประชุม สัมมนาเพิ่มเติม สมศ. ให้การสนับสนุนการพัฒนาผู้ประเมินโดยให้หน่วยประเมินดำเนินการภายใต้การช่วยเหลือควบคุมดูแลจาก สมศ.
การสอบต่ออาสู่ได้น้อย	
ผู้ประเมินใหม่สนใจเข้าร่วมเป็นผู้ประเมินน้อย	ให้หน่วยประเมินพัฒนาผู้ประเมินเองได้และ สมศ. ควบคุมคุณภาพโดยการจัดทดสอบ
ปริมาณของผู้ประเมิน ไม่เพียงพอต่อการประเมิน	สรรหาผู้ประเมินที่มีคุณภาพโดยประชาสัมพันธ์ทาง website ของหน่วยประเมิน
งานที่ได้รับไม่แน่นอนและไม่ต่อเนื่อง	สมศ. จัดระบบการจัดสรรงานให้ต่อเนื่องตลอดทั้งปี
ไม่มี	ให้ผู้ประเมินมีส่วนร่วมในการบริหารตามสมควร
การได้รับงานจาก สมศ. ไม่แน่นอนทำให้วางแผนการบริหารและการจัดการทุก ๆ เรื่องลำบากมาก	สมศ. ควรประกันการได้งานให้แก่หน่วยประเมินที่มีคุณภาพ
4 การเงินและงบประมาณ	4 การเงินและงบประมาณ
แผนการดำเนินงานขาดงบประมาณสนับสนุนเพราะหน่วยประเมินมีรายได้เพียงทางเดียวคือจากการประเมินและรายได้จาก สมศ. ไม่แน่นอน	เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณจาก สมศ. ไปยังหน่วยประเมินให้มีกรอบเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสม
การเงินไม่แน่นอนการดำเนินงานตามแผนไม่เป็นไปตามแผน	
ล่าช้ามาก ๆ	เป็นอำนาจของ สมศ. พิจารณาเร่งรัดให้เร็วขึ้น

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก	ข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก
ไม่มี	จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรร้อยละ 5 ของรายได้
รายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ การได้รับงานจาก สมศ. (2 ความถี่)	หากแก้ปัญหาการได้รับงานอย่างสม่ำเสมอได้ ก็จะแก้เรื่องการเงินได้ (2 ความถี่)
5 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	5 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
ใช้มาตรฐานการประกันคุณภาพหน่วย ประเมินที่ สมศ. กำหนด	หน่วยประเมินร่วมมือกับ สมศ. ร่วมกันกำหนด ระบบ กลไก และพัฒนาหน่วยประเมินร่วมกัน
ไม่มี	มีการประเมินผลผู้ประเมินเพื่อปรับปรุงทุกครั้ง
ระบบประกันของ สมศ.ได้แก่มาตรฐาน ตัว บ่งชี้ของหน่วยประเมินที่กำหนดโดย สมศ. ไม่ สอดคล้องกับหน่วยประเมิน (2 ความถี่)	ควรมีการปรับปรุงมาตรฐาน ตัวบ่งชี้โดย สมศ. และหน่วยประเมินร่วมกันดำเนินการ (2 ความถี่)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านการ ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง 12 คน ส่วน ใหญ่เป็นเพศหญิง ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน มีอายุต่ำสุด 55 ปี สูงสุด 71 ปี

ตารางที่ 4.3 สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด สังกัด ประเภท ที่ตั้ง ของหน่วยประเมิน และตำแหน่ง (n=6)

รายการ	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	1	16.67
	หญิง	5	83.33

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	1	16.67
	ปริญญาโท	3	50
	ปริญญาเอก	2	33.34
สังกัดหน่วยประเมินที่เป็นนิติบุคคลประเภท	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	2	33.34
	บริษัทจำกัด	4	66.67
ที่ตั้งของหน่วยประเมิน	กรุงเทพมหานคร	3	50
	จังหวัดนนทบุรี	3	50
ผู้ถือหุ้น	ไม่เป็น	3	50
	เป็น	3	50
กรรมการ	ไม่เป็น	3	50
	เป็น	3	50
ผู้บริหารหน่วยประเมิน	ไม่เป็น	4	66.67
	เป็น	2	33.34

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ประเมินภายนอก	ไม่เป็น	1	16.67
	เป็น	5	83.34
ผู้ประเมินอภิมานภายใน	ไม่เป็น	1	16.67
	เป็น	5	83.34

จากตารางที่ 4.3 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 64 ปี ปฏิบัติงานเกี่ยวกับประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ย 7 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท สังกัดหน่วยประเมินที่เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เป็นทั้งผู้ประเมินภายนอกและผู้ประเมินอภิมานภายใน อายุเฉลี่ย 64 ปี ปฏิบัติงานเกี่ยวกับประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉลี่ย 8 ปี ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานการประเมินภายนอกสถานศึกษา โดยแบ่งผลการศึกษาเป็น 2 ด้านคือ 1. ด้านสภาพของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ2. ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละด้านประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารและจัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

3.1 สภาพของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายถึงสภาพของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกแต่ละด้านจำนวน 5 ด้านแล้ว ผู้เชี่ยวชาญเกือบทั้งหมดมีความเห็นว่าสภาพของหน่วยประเมินอยู่ในระดับดีทุกด้านได้แก่ การกำหนดยุทธศาสตร์และแผน การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารและจัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบและกลไกการประกันคุณภาพ โดยทำได้ดีที่สุดในด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ รองลงมาคือด้านการกำหนดยุทธศาสตร์และแผน ทำได้น้อยที่สุดคือด้านการเงินและงบประมาณ รายละเอียดการอภิปรายแต่ละด้านดังนี้

3.1.1 การกำหนดทิศทางและแผน ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายว่าหน่วยประเมินภายนอกส่วนใหญ่มีการกำหนดทิศทางขององค์กร จัดทำแผน ดำเนินการตามแผนและประเมินแผนระดับดี แต่ก็ยังมีบางหน่วยประเมินที่ดำเนินการทุกเรื่องแต่ไม่สมบูรณ์ เช่น การเผยแพร่นโยบายและกลยุทธ์ของหน่วยประเมินให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจ มีการติดตามและประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี การรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่โครงการ/กิจกรรมกำหนด

3.1.2 การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายว่าด้านย่อยของการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ปัจจัยเกื้อหนุน และกระบวนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับดีทุกด้านย่อยแต่มีบางเรื่องที่อยู่ในระดับพอใช้ได้ มีการจัดการผู้ประเมินที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามความเหมาะสม มีการบันทึกข้อเสนอแนะ/ข้อร้องเรียนจากผู้ปฏิบัติงานและจากโรงเรียน โดยจัดไว้เป็นระบบสามารถใช้ประโยชน์ได้ และมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงาน

3.1.3 การบริหารและการจัดการ ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายด้านย่อยของการบริหารและการจัดการ ได้แก่ ผู้ถือหุ้นหรือสมาชิกของหน่วยประเมิน ผู้บริหาร บุคลากรสนับสนุนการบริหารและการจัดการ ปัจจัยเกื้อหนุน และกระบวนการการบริหารและการจัดการ แล้วสรุปว่าหน่วยประเมินภายนอกมีการบริหารและการจัดการอยู่ในระดับดี มี 2 ด้านย่อยที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีระบบการบริหารจัดการกับผู้ที่มีการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามข้อตกลง และมีรายละเอียดของงานแต่ละหน้าที่และคุณลักษณะหลักของบุคคลในแต่ละหน้าที่ ด้านย่อยที่ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ได้แก่ ผู้ถือหุ้นหรือสมาชิกของหน่วยประเมิน และผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นหรือสมาชิกของหน่วยประเมินปฏิบัติได้พอใช้ได้ มีการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างความมั่งคั่งทางการเงิน คณะกรรมการเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ และมีระเบียบปฏิบัติในการได้มาซึ่งผู้บริหาร ปฏิบัติระดับน้อยได้แก่ คณะกรรมการมีการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยประเมินและคณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น

3.1.4 การเงินและงบประมาณ ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายว่าด้านนี้หน่วยประเมินปฏิบัติน้อยเรื่องมีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ นอกนั้นปฏิบัติได้พอใช้ได้แก่มีการจัดสรรงบประมาณตามแผนดำเนินการของหน่วยประเมิน มีการจัดสรรทรัพยากรให้แต่ละโครงการ/กิจกรรมโดยคำนึงถึงการลงทุนและผลตอบแทน มีระบบบัญชีและการตรวจสอบภายใน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการเงินและงบประมาณ และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ

3.1.5 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายว่าด้านนี้หน่วยประเมินปฏิบัติได้ระดับดีทุกด้านย่อยได้แก่ทรัพยากรบุคคลด้านการประกันคุณภาพปัจจัยเกื้อหนุนและกระบวนการประกันคุณภาพ

3.2 ปัญหาของการจัดการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เชี่ยวชาญได้ระบุปัญหาและให้ข้อเสนอแนะตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมิน ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
1. การกำหนดทิศทางและแผน	1. การกำหนดทิศทางและแผน
หน่วยประเมินภายนอกที่ไม่ได้รับการจัด จ้าง ไม่สามารถจัดทำแผน ดำเนินงานตามแผน และประเมินแผนเพราะไม่มีงบประมาณ	ควรทำแผนเฉพาะงบประมาณที่ได้รับการ จัดจ้าง
หน่วยประเมินไม่มีส่วนร่วมในการทำงาน กับ สมศ.แต่มีหน้าที่รับจ้างอย่างเดียว	สมศ.ควรเปิดโอกาสให้หน่วยประเมินมี ส่วนร่วมมากขึ้น
2. การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน	2. การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน
ผู้ประเมินภายนอกไม่สามารถเป็นมือ อาชีพเพราะไม่มีงานให้ทำอย่างสม่ำเสมอ	ผู้ประเมินต้องประกอบอาชีพอื่นเป็นหลัก และรับงานประเมินเป็นครั้งคราว
ผู้ประเมินไม่มีความมั่นคงในอาชีพ	ควรมีนโยบายและมาตรการที่ชัดเจน
ผู้ประเมินมีความรู้ไม่ทันความเปลี่ยนแปลง	สมศ.ควรจัดการเรียนรู้ที่รวดเร็วเช่น e- learning
การสรรหา และคัดเลือกผู้ประเมิน	มีระบบการสรรหา และคัดเลือกผู้ประเมิน
ขาดมีการบันทึกการปฏิบัติของผู้ประเมินที่ไม่ เป็นไปตามจรรยาบรรณ	มีการบันทึกการปฏิบัติของผู้ประเมินที่ไม่ เป็นไปตามจรรยาบรรณ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมิน ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขาดการจัดการผู้ประเมินที่ไม่ปฏิบัติตาม จรรยาบรรณตามความเหมาะสม	มีการจัดการผู้ประเมินที่ไม่ปฏิบัติตาม จรรยาบรรณตามความเหมาะสม
3. การบริหารและจัดการ	3. การบริหารและจัดการ
หน่วยประเมินไม่สามารถจัดจ้างพนักงาน ประจำได้อย่างเพียงพอ	ควรจ้างพนักงานประจำเท่าที่ได้รับงาน นอกนั้นควรเป็นพนักงานชั่วคราว
คณะกรรมการขาด/มีการการกำกับดูแลกิจการ เพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยประเมินน้อย	คณะกรรมการมีการกำกับดูแลกิจการเพื่อ ประโยชน์สูงสุดของหน่วยประเมิน
คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการ ปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น	คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการ ปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น
คณะกรรมการไม่เป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ	คณะกรรมการเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ
ไม่มีระเบียบปฏิบัติในการได้มาซึ่งผู้บริหาร	ทำระเบียบปฏิบัติในการได้มาซึ่งผู้บริหาร
4. การเงินและงบประมาณ	4. การเงินและงบประมาณ
หน่วยประเมินมีรายได้ไม่แน่นอน	
ระยะเวลาการทำงานน้อย	
ไม่มีการจัดสรรงบประมาณตามแผน ดำเนินการของหน่วยประเมิน	มีการจัดสรรงบประมาณตามแผนดำเนินการ ของหน่วยประเมิน
ไม่มีการติดตามและประเมินผลการใช้ งบประมาณ	มีการติดตามและประเมินผลการใช้ งบประมาณ
5. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	5. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
ไม่สามารถประกันคุณภาพภายในตามแผนที่ กำหนด	มีการประกันคุณภาพภายในตามแผนที่กำหนด
ขาดการประเมินผลการดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน มีการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงการประกันคุณภาพภายในน้อย	มีการประเมินผลการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในและมีการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงการประกันคุณภาพภายใน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างผู้ประเมินของหน่วยประเมินภายนอกขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ จำนวน 269 คน ผู้ประเมินภายนอกได้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 54.28 ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้ประเมินของหน่วยประเมินภายนอกขนาดใหญ่ ดังตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. สภาพการดำเนินงานของหน่วยประเมินภายนอก และ 3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4.5 หน่วยประเมินและผู้ประเมินที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	หน่วยประเมินขนาด	จำนวนหน่วยประเมิน	ตัวอย่างหน่วยประเมิน	จำนวนผู้ประเมิน	ตัวอย่างผู้ประเมิน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
1.	เล็ก	105	2	85	26	26	100.00
2.	กลาง	13	2	230	69	41	59.42
3.	ใหญ่	7	2	580	174	79	45.40
รวม		125	6	895	269	146	54.28

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพและข้อมูลทั่วไปตามรายละเอียดในตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.5 ส่วนใหญ่มีอายุต่ำสุด 32 ปี สูงสุด 72 ปี เฉลี่ยอายุ 57 ปี โดยปฏิบัติงานประเมินคุณภาพภายนอก สูงสุด 8 ปี เฉลี่ยการปฏิบัติงาน 4 ปี 6 เดือน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด สังกัด
ประเภท ที่ตั้งของหน่วยประเมิน และตำแหน่ง (n=146)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	71	48.63
1.2 หญิง	75	51.37
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
2.1 ปริญญาตรี	66	45.20
2.2 ปริญญาโท	79	54.11
2.3 ปริญญาเอก	1	0.68
3. สังกัดหน่วยประเมินที่เป็นนิติบุคคลประเภท		
3.1 ห้างหุ้นส่วนจำกัด	107	73.29
3.2 บริษัทจำกัด	39	26.71
4. ที่ตั้งของหน่วยประเมิน		
4.1 กรุงเทพมหานคร	86	58.90
4.2 จังหวัดนนทบุรี	18	12.33
4.3 จังหวัดสมุทรสาคร	42	28.77
5. ตำแหน่งในหน่วยประเมิน		
5.1 ผู้ถือหุ้น	10	6.85
5.2 กรรมการ	8	5.48
5.3 ผู้บริหารหน่วยประเมิน	13	8.90
5.4 พนักงาน	2	1.37
5.5 ผู้ประเมินภายนอก	146	100.00
5.6 ผู้ประเมินอภิมานภายใน	15	10.27

จากตารางที่ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 51 อายุเฉลี่ย 57 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ร้อยละ 54 สังกัดห้างหุ้นส่วนจำกัดมากที่สุดร้อยละ 73 หน่วยประเมินภายนอกส่วนใหญ่สังกัดหน่วยประเมินภายนอกที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด

ร้อยละ 59 ผู้ประเมินภายนอกส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยประเมินภายนอก และผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยปฏิบัติงานเกี่ยวกับประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี

ส่วนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของหน่วยประเมินภายนอก

การดำเนินงานของหน่วยประเมินภายนอกประกอบด้วยการกำหนดทิศทาง แผน การดำเนินการและการประเมินแผน การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารและจัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมีความคิดเห็นว่าหน่วยประเมินภายนอกมีสภาพการดำเนินงานอยู่ระดับดี ($\bar{X}$ = 3.65 SD = 0.70) โดยทำได้ดีที่สุดด้านการเงินและงบประมาณ รองลงมาคือด้านการบริหารและจัดการ ทำได้น้อยที่สุดคือด้านการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.7 สภาพการดำเนินงานของหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (n=146)

ด้านของการดำเนินงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การกำหนดทิศทาง แผน การดำเนินการและการประเมินแผน	3.63	0.78	ดี
2 การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.62	0.69	ดี
3 การบริหารและจัดการ	3.66	0.67	ดี
4 การเงินและงบประมาณ	3.68	0.66	ดี
5 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	3.65	0.70	ดี
เฉลี่ย	3.65	0.70	ดี

จากตารางที่ 4.7 พบว่าด้านของการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ =3.62- $\bar{X}$ =3.68) ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมากที่สุดเห็นว่าการเงินและงบประมาณอยู่ระดับดี ($\bar{X}$ =3.68) รองลงมาคือด้านการบริหารและจัดการ ($\bar{X}$ =3.66)

2.1 การกำหนดทิศทาง แผน การดำเนินการและการประเมินแผน

ตารางที่ 4.8 องค์ประกอบย่อยของทิศทาง แผน การดำเนินการ และการประเมินแผนของหน่วย
ประเมินภายนอก ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยเห็นว่าทิศทาง แผนการดำเนินการ
และการประเมินแผน

ทิศทาง แผน การดำเนินการ และการประเมินแผน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ทิศทาง			
1. มีการศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียหลัก	3.75	0.92	ดี
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยประเมิน	3.59	0.79	ดี
3. มีการกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ การกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยประเมิน	3.68	0.72	ดี
4. มีการเผยแพร่ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ การกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยประเมินให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจ	3.69	0.74	ดี
ทิศทางเฉลี่ย	3.68	0.79	ดี
นโยบายและกลยุทธ์			
5. มีการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ของหน่วยประเมิน	3.64	0.74	ดี
6. มีการเผยแพร่ นโยบายและกลยุทธ์ของหน่วยประเมินให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจ	3.59	0.76	ดี
นโยบายและกลยุทธ์เฉลี่ย	3.62	0.75	ดี
แผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินแผน			
7. มีการจัดทำแผนระยะ 3-5 ปีที่สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ของหน่วยประเมิน	3.61	0.80	ดี
8.มีการกระจายกลยุทธ์ไปสู่โครงการ/กิจกรรม พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ ด้ว่งชี้ความสำเร็จ และเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว	3.54	0.81	ดี
9. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับการกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยประเมิน	3.60	0.81	ดี
10. มีการติดตามและประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี	3.56	0.80	ดี

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ทิศทาง แผน การดำเนินการ และการประเมินแผน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
11.มีการนิเทศ กำกับ และติดตามการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.57	0.82	ดี
12.มีการทบทวนหลังการทำงานตามโครงการ/กิจกรรม	3.54	0.82	ดี
13.มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่โครงการ/กิจกรรมกำหนด	3.58	0.79	ดี
14.มีการรวบรวมข้อมูลของตัวบ่งชี้ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด	3.55	0.83	ดี
15.ตัวบ่งชี้ความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด	3.43	0.80	พอใช้
16.มีการคำนวณร้อยละของตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด	3.45	0.86	พอใช้
17.มีการประเมินและรายงานผลการประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี	3.51	0.71	ดี
18.มีการนำผลการปฏิบัติงานมาทบทวนเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิมหรือหน่วยประเมินอื่นและวางแผนพัฒนาการดำเนินงานในรอบต่อไป	3.51	0.82	ดี
แผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนเฉลี่ย	3.59	10.79	ดี
ทิศทาง แผน การดำเนินการ และการประเมินแผนเฉลี่ย	3.63	0.78	ดี

จากตารางที่ 4.8 ทิศทาง แผน การดำเนินการ และการประเมินแผนอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.63$ $SD=0.78$) ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมากที่สุดเห็นว่ามีการศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียหลักระดับดี ($\bar{X}=3.75$) รองลงมาคือมีการเผยแพร่ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ การกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยประเมินให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจ ($\bar{X}=3.69$)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ทรัพยากรบุคคล			
19.มีระเบียบปฏิบัติในการรับสมัครและคัดเลือกผู้ประเมิน	3.63	0.61	ดี
20. มีการกำหนดคุณสมบัติและภาระงานของผู้ประเมิน	3.64	0.59	ดี
21.มีการกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยประเมิน ของพนักงาน และของ ผู้ประเมินเป็นลายลักษณ์อักษร	3.67	0.59	ดี
22. มีระบบการสรรหา และคัดเลือกผู้ประเมิน	3.59	0.61	ดี
23.มีการบันทึกการปฏิบัติของผู้ประเมินที่ไม่เป็นไปตามจรรยาบรรณ	3.63	0.58	ดี
24.มีการจัดการผู้ประเมินที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามความ เหมาะสม	3.58	0.60	ดี
25.มีการประเมินผู้ประเมินรายบุคคล	3.47	0.69	พอใช้
26.มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลไปวางแผนปฏิบัติการ แก้ไข/ปรับปรุงพัฒนาผลการทำงาน	3.57	0.64	ดี
27.มีเอกสาร สมศ. และข้อมูลย้อนกลับของ โรงเรียนเกี่ยวกับการ ประเมินผู้ประเมินและหน่วยประเมินเก็บไว้อย่างเป็นระบบ	3.59	0.63	ดี
28.มีการทบทวนหลังการทำงานการประเมินแต่ละรอบ	3.62	0.62	ดี
29.มีการบันทึกข้อเสนอแนะ/ข้อร้องเรียนจากผู้ปฏิบัติงานและจาก โรงเรียนโดยจัดไว้เป็นระบบสามารถใช้ประโยชน์ได้	3.68	0.74	ดี
30. มีแผนพัฒนาสมรรถนะผู้ประเมิน	3.70	0.69	ดี
31. มีการพัฒนาความสามารถของผู้ประเมินตามแผน	3.64	0.66	ดี
ทรัพยากรบุคคลเฉลี่ย	3.54	0.81	ดี
ปัจจัยเกื้อหนุน			
32. มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงาน	3.71	0.57	ดี
33. มีสถานที่และครุภัณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน	3.77	0.59	ดี
34.มีระบบฐานข้อมูล	3.77	0.58	ดี
35. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน	3.84	0.53	ดี

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยเกื้อหนุนเฉลี่ย	3.62	0.63	ดี
กระบวนการปฏิบัติงาน			ดี
36.มีการทำข้อเสนอขอรับการจัดจ้างจาก สมศ.	3.97	0.59	
37.มีแผนการประเมินโรงเรียนแต่ละรอบส่ง สมศ.	3.94	0.58	ดี
38.มีการกำหนดแผนการประเมินโรงเรียนแต่ละ โรงล่วงหน้าเป็น ลายลักษณ์อักษร	3.85	0.63	ดี
39.มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบสอดคล้องกับสมรรถนะของผู้ ประเมินในทีม	3.87	0.61	ดี
40.มีการประเมินโรงเรียนตามแผนที่กำหนด	3.86	0.61	ดี
41.มีการส่งรายงานการประเมินให้โรงเรียนและ สมศ. ภายในกำหนด	3.82	0.62	ดี
42.มีรายงานการประเมินที่ สมศ.รับรองโดยไม่มีการแก้ไข	3.77	0.59	ดี
43.มีสถานศึกษาที่นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปจัดทำแผนปฏิบัติการ	3.79	0.59	ดี
44. มีการวางแผนดำเนินการ สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยประเมิน	3.77	0.57	ดี
45. มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด	3.73	0.60	ดี
46. มีการประเมินผลการดำเนินการ	3.74	0.62	ดี
47.มีขั้นตอนของกระบวนการทำงานและผู้รับผิดชอบตั้งแต่เริ่มรับงาน จนส่งงานให้ สมศ. เป็นลายลักษณ์อักษร	3.73	0.59	ดี
48. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการ	3.63	0.74	ดี
กระบวนการปฏิบัติงานเฉลี่ย	3.71	0.62	ดี
การดำเนินงานประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉลี่ย	3.62	0.69	ดี

จากตารางที่ 4.8 สภาพการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ =3.62 SD=0.69) ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมากที่สุดเห็นว่าการทำข้อเสนอขอรับการ
การจัดจ้างจาก สมศ.ระดับดี ($\bar{X}$ =3.97) รองลงมาคือมีแผนการประเมิน โรงเรียนแต่ละรอบส่ง สมศ.
($\bar{X}$ =3.94)

ตารางที่ 4.9 สภาพการการบริหารและการจัดการ

สภาพการการบริหารและการจัดการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ผู้ถือหุ้นหรือสมาชิกของหน่วยประเมิน			ดี
49.มีการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นทุกประการ	3.66	0.69	
50.มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม	3.70	0.74	ดี
51.มีการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3.68	0.67	ดี
52.มีการร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ	3.69	0.69	ดี
53.มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับบริษัทอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และ โปร่งใสผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ	3.69	0.70	ดี
54.คณะกรรมการมีการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยประเมิน	3.63	0.74	ดี
55.คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานที่ต่อผู้ถือหุ้น	3.63	0.78	ดี
56.คณะกรรมการเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ	3.61	0.69	ดี
ผู้ถือหุ้นหรือสมาชิกของหน่วยประเมินเฉลี่ย	3.80	0.61	ดี
ผู้บริหาร			ดี
57. มีระเบียบปฏิบัติในการได้มาซึ่งผู้บริหาร	3.65	0.65	
58. มีการประเมินและพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้บริหาร	3.54	0.72	ดี
ผู้บริหารเฉลี่ย	3.66	0.71	ดี
บุคลากรสนับสนุนการบริหารและการจัดการ			ดี
59. มีระเบียบปฏิบัติในการรับสมัครและคัดเลือกบุคลากร	3.65	0.64	
60. มีการกำหนดคุณสมบัติและภาระงานของบุคลากร	3.51	0.66	ดี
61. มีการประเมินบุคลากรรายบุคคล	3.57	0.64	ดี
62.มีระบบการบริหารจัดการกับผู้ที่มิผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามข้อตกลง	3.58	0.63	ดี
63.มีแผนพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	3.66	0.60	ดี

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

สภาพการการบริหารและการจัดการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
64. มีการพัฒนาความสามารถของบุคลากรตามแผน	3.67	0.59	ดี
65. มีการจัดสรรผลตอบแทน/ชดเชยเชิงจิตวิทยาที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงาน เป็นที่ยอมรับร่วมกัน	3.57	0.60	ดี
บุคลากรสนับสนุนการบริหารและการจัดการ	3.60	0.62	ดี
ปัจจัยเกื้อหนุน			ดี
66. มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการบริหารและการจัดการ	3.64	0.61	ดี
67. มีสถานที่และครุภัณฑ์สำหรับการบริหารและการจัดการ	3.66	0.63	ดี
68. มีระบบฐานข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ	3.69	0.62	ดี
ปัจจัยเกื้อหนุนเฉลี่ย	3.60	0.69	ดี
กระบวนการการบริหารและการจัดการ			ดี
69. มีนโยบายการบริหารหน่วยประเมินที่ชัดเจน	3.65	2.61	ดี
70. มีโครงสร้างการบริหารจัดการหน่วยประเมินเป็นลายลักษณ์อักษร คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ	3.84	0.60	ดี
71. มีระบบการสรรหา คัดเลือกผู้ประเมินและบุคลากรเข้างานตามโครงสร้าง	3.61	0.58	ดี
72. มีรายละเอียดของงานแต่ละหน้าที่และคุณลักษณะหลักของบุคคลในแต่ละหน้าที่	3.67	0.59	ดี
73. มีความสอดคล้องระหว่างการมอบหมายงานกับสรรณะของบุคคล	3.67	0.55	ดี
74. มีการสื่อสารภายในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.73	0.54	ดี
75. มีคู่มือปฏิบัติงานสำหรับทุกฝ่าย	3.65	0.61	ดี
76. มีเว็บไซต์ที่มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน	3.70	0.53	ดี
77. มีหลายช่องทางในการสื่อสารข้อเสนอแนะของหน่วยประเมินสู่ผู้เกี่ยวข้อง	3.65	0.70	ดี
78. บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร	3.47	0.74	พอใช้
79. มีการดูแลบุคลากรอย่างเหมาะสม	3.57	0.73	ดี

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

สภาพการการบริหารและการจัดการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
80. มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของที่ทำงานอย่างสม่ำเสมอ	3.58	0.68	ดี
81. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและการจัดการ	3.66	0.62	ดี
82. มีการประเมินผลการบริหาร	3.61	0.64	ดี
83. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการบริหารและการจัดการ	3.67	0.61	ดี
กระบวนการการบริหารและการจัดการเฉลี่ย	3.64	0.70	ดี
การบริหารและการจัดการเฉลี่ย	3.66	0.67	ดี

จากตารางที่ 4.9 สภาพการการบริหารและการจัดการอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ =3.66 SD=0.67) ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมากที่สุดเห็นว่ามีโครงสร้างการบริหารจัดการหน่วยประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนและมีประสิทธิภาพระดับดี ($\bar{X}$ =3.84) รองลงมาคือมีการสื่อสารภายในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\bar{X}$ =3.73)

ตารางที่ 4.10 สภาพการการเงินและงบประมาณ

สภาพการการเงินและงบประมาณ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
มีการจัดสรรงบประมาณตามแผนดำเนินการของหน่วยประเมิน	3.67	0.58	ดี
84.มีการจัดสรรงบประมาณตามแผนดำเนินการของหน่วยประเมิน			
85.มีการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ละ โครงการ/กิจกรรม โดยคำนึงถึงการลงทุนและผลตอบแทน	3.67	0.67	ดี
86. มีระบบบัญชีและการตรวจสอบภายใน	3.71	0.68	ดี
87. มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการเงินและงบประมาณ	3.72	0.69	ดี
88. มีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ	3.64	0.67	ดี
89. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ	3.66	0.66	ดี

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพการการเงินและงบประมาณ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การเงินและงบประมาณเฉลี่ย	3.68	0.66	ดี

จากตารางที่ 4.10 สภาพการการเงินและงบประมาณอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.68$ $SD=0.66$) ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมากที่สุดเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการเงินและงบประมาณระดับดี ($\bar{X}=3.72$) รองลงมาคือมีระบบบัญชีและการตรวจสอบภายใน ($\bar{X}=3.71$)

ตารางที่ 4.11 สภาพระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

สภาพระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ทรัพยากรบุคคลด้านการประกันคุณภาพ			ดี
90. มีบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในหน่วยประเมิน	3.67	0.66	ดี
91. มีการประเมินและพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายใน	3.65	0.64	ดี
ทรัพยากรบุคคลด้านการประกันคุณภาพเฉลี่ย	3.65	0.76	ดี
ปัจจัยเกื้อหนุน			ดี
92. มีการจัดสรรงบประมาณของหน่วยประเมินเพื่อสนับสนุนการประกันคุณภาพภายใน	3.56	0.71	ดี
93. มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	3.58	0.68	ดี
ปัจจัยเกื้อหนุนเฉลี่ย	3.68	0.66	ดี
กระบวนการประกันคุณภาพ			ดี
94. มีการวางแผนปฏิบัติการด้านการประกันคุณภาพ	3.60	0.68	ดี
95. มีคู่มือปฏิบัติในการประกันคุณภาพการประเมินภายในหน่วยประเมิน	3.55	0.73	ดี

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

สภาพระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
96. มีการทำรายงานการประเมินตนเองของหน่วยประเมิน	3.63	0.68	ดี
97. มีการประกันคุณภาพภายในตามแผนที่กำหนด	3.63	0.68	ดี
98. มีการประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	3.61	0.69	ดี
99. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการประกันคุณภาพภายใน	3.61	0.69	ดี
กระบวนการประกันคุณภาพเฉลี่ย	3.62	0.69	ดี
ระบบและกลไกการประกันคุณภาพเฉลี่ย	3.65	0.70	ดี

จากตารางที่ 4.11 สภาพระบบและกลไกการประกันคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ =3.65 SD=0.70) ผู้ประเมินภายนอกโดยเฉลี่ยมากที่สุดเห็นว่า มีบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในหน่วยประเมินระดับดี ($\bar{X}$ =3.67) รองลงมาคือมีการประเมินและพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}$.65)

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้ประเมินย่อยภายนอกได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะจำนวน 5 ด้าน ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดการหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมิน ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
1. การกำหนดทิศทางและแผน	1. การกำหนดทิศทางและแผน
ศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียหลักน้อย	มีการศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียหลักอย่างละเอียดโดยเฉพาะ สมศ.
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดน้อย	กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด
2. การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2. การประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
การสรรหา และคัดเลือกผู้ประเมินไม่เป็นระบบ	ให้ใช้ระบบการสรรหา และคัดเลือกผู้ประเมิน
ขาดการประเมินผู้ประเมินรายบุคคล	ให้มีการประเมินผู้ประเมินรายบุคคลทุกคน
3. การบริหารและการจัดการ	3. การบริหารและการจัดการ
ไม่มีการประเมินและพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้บริหารอย่างชัดเจน	ให้มีการประเมินและพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้บริหารหน่วยประเมิน
ไม่มีระเบียบปฏิบัติในการรับสมัครและคัดเลือกบุคลากร	ทำระเบียบปฏิบัติในการรับสมัครและคัดเลือกบุคลากร
4. การเงินและงบประมาณ	4. การเงินและงบประมาณ
ขาดระบบบัญชีและการตรวจสอบภายใน	มีระบบบัญชีและการตรวจสอบภายใน
การจัดการการเงินและงบประมาณล่าช้า	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการเงินและงบประมาณ
ไม่มีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ	มีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ
ขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ปัญหาของการจัดการหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยประเมิน ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	5. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
ขาดบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบงาน ประกันคุณภาพภายในหน่วยประเมิน	แต่งตั้งบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบ งานประกันคุณภาพภายในหน่วยประเมิน
ไม่มีงบประมาณของหน่วยประเมินเพื่อ สนับสนุนการประกันคุณภาพภายใน	ให้จัดสรรงบประมาณของหน่วยประเมินเพื่อ สนับสนุนการประกันคุณภาพภายใน
ขาดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพ	มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ